

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

Орієнтовний календарний план

№ уроку	Тема уроку	Дата	Сторінка
Я І СВІТ			
1	Ознайомлення з підручником. Вступ до теми.		5
ЧАРІВНИЦЯ-ОСІНЬ			
2	Літечко, прощай!		7
3	Весна красна квітами, а осінь — плодами.		9
4	Як тварини готуються до зими.		11
5	Чи чули ви байку?		14
6	Урок позакласного читання.		16
7	Барви осінні буяють довкола.		16
8	Сміховинки-загадки.		18
9	Осінній падолист.		20
10	Осінь усьому рахунок веде.		22
Я І МОЯ СІМ'Я			
11	У колі рідної сім'ї.		24
12	Урок позакласного читання.		26
13	На сонці тепло, а біля матері добре.		26
14	Батьківські поради.		28
15	Дідусева мудрість.		30
16	Хочеш бути щасливим — не будь лінивим.		32
17	Стоїть верба посеред села.		35
18	Урок позакласного читання.		38
19	Роде наш красний.		38
КОЛИСКА І КОЛИСАНКИ			
20	Замовлянки щасливі — колискові пісні.		40
21	Коліскові пісні.		42
СВІТ МОЇХ КАЗОК			
22	На чужий труд ласий не будь.		44
23	Скринька народних пісень.		47
24	Урок позакласного читання.		49
25	Без труда нема плода.		49
26-27	За добро добром платять.		51
28	Маленькі казки багато розуму дають.		54
29	Урок позакласного читання.		56
ТВОРИ УЛЮБЛЕНИХ ПИСЬМЕННИКІВ			
30	В гурті робити — як із гори бігти.		57
31	Незгода у воду кидає, а згода виручає.		60
32	Чужого навчайся й свого не цурайся.		62
33	Продовжуємо казку.		64
ТАЄМНИЦІ ЗИМИ			
34	Вітер віє, хоч не знає, що погоду він міняє.		66
35	Дружба — велика сила.		68
36	Урок позакласного читання.		70
37	Святковий календарик.		70
38	Дуби шумітимуть про весну		72
39	Погляньте, яка благодать.		74
40-41	Хто добре серце має, той усе здолає.		76
42	Урок позакласного читання.		78
43	Коло брами вже Новорічень стоїть.		78
РІЗДВЯНІ ВІЗЕРУНКИ			
44	Будьте здорові, з колядою.		80
45	Щедрий вечір, добрий вечір, добрим людям на здоров'я!		82
У КОЛІ ДРУЗІВ			
46	Не той друг, хто медом маже, а той, хто правду каже.		83
47-48	Нерозлучні друзі.		86

49	Урок позакласного читання.		89
50	Твори з дитинства.		89
51-52	Українські народні казки.		92
МИ ЧЕКАЄМО ВЕСНУ			
53	Весну вітайте, діти.		95
54-55	Поетичні картини природи.		97
56	Урок позакласного читання.		100
57	Прийди, весно, з радістю.		100
ПРИЛЕТІЛА ЛАСТІВОЧКА			
58	Барвінку листя стелиться.		102
59	День народження Тараса.		104
60-61	Вчитайся, вслухайся в Шевченкове слово.		106
62-63	Моя рідна земля.		109
64	Урок позакласного читання.		112
65	Благослови, мати, весну зустрічати.		112
66	Жайворонки на крилах весну принесли.		114
67	А вже красне сонечко...		116
68	Пробудження землі.		118
69	Світ подарунків.		120
70	А сонце усміхається...		122
71	А через тиждень буде Великдень.		124
72	Урок позакласного читання.		125
СВІТ — ВЕЛИКА ПИСАНКА			
73-74	Розмалюю писанку, розмалюю.		126
75	Клубочок із золотих ниточок.		128
76	Серед краси.		130
77-78	Найвеселіший місяць весни.		132
ЩО НАЙКРАЩЕ НА ЗЕМЛІ			
79	Мамине свято.		135
80	Батьківщина — то найкращий край!		137
81	Урок позакласного читання.		139
82	Мова барвіста, мова багата.		139
83	Україна — співучий край.		142
84	Перевір свої знання.		144
ДЕ КАЗКА, ТАМ ПІДКАЗКА			
85	Казка вчить, як на світі жить.		147
86-87	Гостре словечко ранить сердечко.		150
88	Слова ласкаві, а думки лукаві.		153
89	Урок позакласного читання.		155
90-91	Дива в садочку-зеленочку.		155
92	Перш ніж сказати — подумай.		157
ВЖЕ ЛІТЕЧКО ПРИХОДИТЬ			
93	Серед краси.		159
94	Друг пізнається в біді.		161
95	Дивосвіт.		163
96-97	Будь природі другом.		165
98	Урок позакласного читання.		168
99	Небилиці-небувалиці.		168
100	Підсумок теми. Контроль навчальних досягнень.		169

Я І СВІТ

УРОК 1

Ознайомлення з підручником. Вступ до теми

Матеріал до уроку. М. Чумарна, О. Герасименко «Доброго ранку». Прислів'я.

Мета уроку. Ознайомити дітей з новим підручником, його структурою; навчити виразно читати вірші, правильно інтонувати речення, виховувати в учнів доброту, ввічливість, милосердя.

Обладнання. Малюнок обкладинки підручника збільшених розмірів, таблиця для гри «Впіймай м'ячик, малюнки білочки і зайчика.

Хід уроку

I. Ознайомлення з новим підручником «Українська мова та читання».

1. Бесіда вчителя з учнями.

- Розкажіть, де ви відпочивали.
- Що найбільше вам запам'яталося?
- З ким подружилися?

— За літо ви підросли, відпочили і набралися сил. У вас з'явилися нові друзі. Настав час продовжити навчання, у школі вас чекає новий підручник з читання, який дуже хоче стати вашим новим товаришем.

2. Гра «Добери назву підручника».

На дошці записані словосполучення.

Уважний читач

Мамине читання

Українська мова та читання

Братова читанка

— Прочитайте словосполучення. Яке з них може дати назву підручнику, з якого ми будемо читати? Чому?

3. Зустріч з підручником.

(Стук у двері. Вчитель запрошує в клас дівчинку-старшокласницю із збільшеним зображенням обкладинки підручника в руках.)

Підручник. Мені здалося, чи ви говорите про мене?

Діти. А ти, хто?

Підручник. Я — книжечка нечитана

новенька в мене свитонька.

З вами познайомлюся охоче.

Кожен з вас читати мене схоче.

В мене є казки на різні теми,

є байки, вірші, статті, легенди.

Стану другом кожному з вас,

мене полюбить другий клас.

— Перед тим, як кожному з вас дістанеться новий підручник, я повинна впевнитись у тому, що ви не забули моїх друзів — літер і вмієте читати все, що вони складають.

а) Гра «Впіймай м'яч».

(На таблиці праворуч і ліворуч — стовпчики букв, що позначають голосні звуки. А посередині кишенька, у яку вставляють приголосні (2–3). З обох боків малюнки двох звірят — зайчика і білочки. Зайчик «кидає» м'яч. Якщо вчитель веде указку від голосних ліворуч до приголосних — читаємо закритий склад. Від приголосних до голосних праворуч — склад відкритий.)

Підручник. Пограйте м'ячем разом із білочкою та зайчиком.

б) Відновлення прислів'я.

— На дошці записане прислів'я, але в словах випали усі голосні. Вставте їх і поясніть прислів'я.

М.др.м н.хт. н. р.д.вс., а н.вч.вс. .

(Мудрим ніхто не родився, а навчився.)

Підручник. Ви справились з моїми завданнями. Кожен з цих підручників потрапляє в надійні руки. *(Роздає підручники дітям.)*

Дата

Клас

Додатковий

матеріал до уроку

Мені вже час прощатися з вами. Адже на мене чекають тисячі другокласників України. А вам бажаю не розгубитися, сміливо ступати на кожну нову сходинку, бути здоровими, сильними, відважними. Адже скільки ще незвіданого, несподіваного буде на вашому шляху! Скільки вас чекає пригод, зустрічей, знайомств та найважливіше випробування — здобуття знань. Хай вам щастить! До зустрічі!

4. Розгляд підручника, ознайомлення з його структурою.

— Розгляньмо підручник. Почнемо з його обкладинки. Кого зобразив художник?

— Хто є автором підручника? Де і яким видавництвом виданий?

— Які мандрівки по Читай-місту чекають на вас?

— Із чого складається підручник?

— Біля творів, які ми будемо читати, зустрічаються умовні позначення.

Що вони означають прочитаємо на с. 2. (*Діти розглядають умовні позначення, читають про значення кожного з них*).

— Щоб добре вчитися, треба вміти швидко орієнтуватися у книзі. Для цього в підручнику, як і в будь-якій іншій книзі, є зміст. Це перелік усіх творів за порядком з вказаними сторінками, на яких вони розміщені у підручнику. Відкрийте с. 157, розгляньте зміст. Великими літерами надруковані назви розділів. Скільки в книзі розділів? Прочитайте вголос їхні назви.

— Далі розміщено назви творів, вказано їх автори та сторінки, на яких ці твори надруковані.

II. Повідомлення теми і мети уроку.

1. Прочитайте назву першого розділу. (*Я і світ*)

2. Як ви думаєте, про що ми будемо читати у цьому розділі?

3. Так, ми будемо читати про те, що нас оточує, робить щасливішими, про наш білий світ.

III. Опрацювання пісні «Доброго ранку» на слова М. Чумарної, музика О. Герасименко.

1. Слухання пісні.

— Послухайте уважно пісню «Доброго ранку». Хто вам скаже щасливо «Привіт»?

2. Перевірка первинного сприймання.

— Назвіть, хто вам скаже щасливо «Привіт».

— Хто ще, посміхаючись, зранку скаже тобі «Привіт»?

— Як ви розумієте слова «білий світ». Чому світ називають білим?

3. Словникова робота. Робота з малюнком.

світло

свято

світанок

свічка

світило

досвіток

світлиця

— Прочитайте слова. Чи знайомі вони вам? Що вони означають? Що в них спільного?

1. Гра «Продовж ряд слів».

— Продовжте рядок слів.

Свічка — (*яка?*) ясна, світла, тепла, гаряча, ...

Свято — (*яке?*)

Світило — (*що робить?*)

Досвіток — (*що робить?*)

— Складіть речення зі словами, які вам сподобались найбільше.

— Який настрій викликали у вас ці слова? А які слова можуть зіпсувати цей радісний настрій? Чому?

2. Читання і доповнення речень. (с. 5)

3. Робота з прислів'ями.

4. Гра «Доброго ранку»

IV. Підсумок уроку.

— Який твір ми слухали?

— Яка назва розділу?

— Що нового ви дізналися на уроці?

ЧАРІВНИЦЯ-ОСІНЬ

УРОК 2

Літечко, прощай!

Матеріал до уроку. Олена Пчілка «Як швидко літо промайнуло!», Я. Щоголів «Осінь».

Мета уроку. Навчити учнів виразно читати вірші, правильно інтонувати речення; розвивати уяву, виховувати любов до природи.

Обладнання. Таблиця №3, картки зі словами.

Хід уроку

I. Вправи для вдосконалення навичок читання.

1. Виділення звука [л] з вірша.

Лелеча ходило лісом.
Лелеча зустрілось з лисом...
У гнізді і мама, й тато,
Лиш немає лелечати.

2. Доповнення учнями чистомовки (усно).

Ла-ла-ла: Алла дівчинка ... (мала).
Ли-ли-ли: В гості ми до неї... (йшли).
Ло-ло-ло: В Алли тісто ... (підійшло).
Ла-ла-ла: Пирогів вона... (спекла).
Л'є-л'є-л'є: Чаю Аллочка ... (нал'є).
Лі-лі-лі: Ось лимони на ... (столі).
Лю-лю-лю: Дуже кисле не ... (люблю).

3. Розчитування.

Читання за таблицею №3 (додаток 3). Учитель називає голосний звук. Діти утворюють склади і читають їх хором.

Прочитайте склади стовпчика №5 з голосними звуками [а, у, о].

Прочитайте склади рядочка №5 з голосними [і, и].

4. Гра «Склади слово».

— У словах цих пропущені букви не марно — з них скласти слово ти зможеш гарно.

САД...К

ЛИ...ТКИ

КВ...ТИ

ХОЛОД...О

ВІТЕРЕЦ...

Діти читають слово що утворилося. (Осінь)

— Що ви уявляєте, коли чуєте слово «осінь»?

— Які зміни відбуваються з приходом осені в садку?

— Якого кольору стає листя? Що відбувається з квітами?

— Яким стає вітерець?

II. Опрацювання вірша О. Пчілки «Як швидко літо промайнуло!».

1. Читання вірша вчителем.

— Послухайте вірш. Який настрій у вас він викликає?

2. Робота зі словами.

Проминуло посох
Полинуло згубив
Марніє схилив

— Діти читають слова «луною» за вчителем. Пояснюють значення слів.

3. Читання вірша учнями мовчки.

— Прочитайте вірш мовчки. Доберіть до слів зі словникової роботи слова, з якими вони пов'язані у вірші.

4. Читання в парах.

Дата

Клас

Додатковий

матеріал до уроку

— А зараз ми гарно і дружно попрацюємо разом. Для читання об'єднаємось у пари. Читаємо по черзі 3 хвилини.

— Яка пора року промайнула, яка прийшла?

— Про які квіти згадується у вірші?

— Доповніть вірш власними спостереженнями про те, що відбувається восени.

— Складіть коротеньку розповідь «Чому журиться соняшник».

5. Фізкульхвилинка.

III. Опрацювання вірша Я. Щоголіва «Осінь».

1. Виразне читання вірша вчителем.

— Який настрій викликає у вас вірш?

2. Словникова робота.

<i>Висне</i>	<i>сонце</i>
<i>Світить</i>	<i>дїброва</i>
<i>Мовчить</i>	<i>небо</i>
<i>Летить</i>	<i>ключі</i>
<i>Курличуть</i>	<i>листя</i>
<i>Журавлі</i>	<i>стихла</i>

— Прочитайте слова 1-ої колонки «луною» за вчителем. Яке слово зайве? Чому?

— Прочитайте слова 2-ої колонки в парі з товаришем по парті.

— Значення яких слів потрібно пояснити?

(Дїброва — ліс, у якому переважає дуб)

— До слів першої колонки доберіть слова з другої колонки.

— Які ключі можуть курликати?

— Журавлиний ключ — ряд журавлів, які рухаються один за одним, утворюючи кут.

3. Повторне читання вірша вголос. Аналіз змісту.

— Які ознаки осені називає автор?

4. Вправи на розвиток швидкості читання.

а) Читання вірша «ланцюжком».

б) Гра «Де живе слово?»

Вчитель називає слово з вірша, а учні повинні прочитати рядок, у якому це слово «живе».

5. Виразне читання вірша.

6. Робота над правилом про вірш.

— Ми з вами читали вірші. А як ви думаєте, що таке вірш?

— Чим вірші відрізняються від оповідань?

— Самостійно прочитайте правило про вірш. Знайдіть і прочитайте у вірші «Осінь» слова, які римуються.

IV. Підсумок уроку.

— Які твори прочитали сьогодні на уроці?

— Яка спільна тема їх об'єднує?

— Який «портрет» осені тобі більше подобається? Чому?

УРОК 3

Весна красна квітами, а осінь — плодами

Дата

Клас

Матеріал до уроку. Василь Сухомлинський «Яблуко в осінньому саду», Дмитро Павличко «Осінь».

Мета уроку. Вчити виразно читати, розвивати вміння бачити красу оточуючих предметів, мовлення; виховувати уважність, чуйність, повагу до батьків.

Додатковий

матеріал до уроку

Обладнання. Картки-блискавки для словникової роботи, картки для вправи на розвиток мовної догадки.

Хід уроку

I. Вправи на вдосконалення навичок читання.

1. Фонетична зарядка. Гра «Зроби, як...»

— Як плаче дитина?

— Як сміється маля?

— Як мама заколисує дитину?

2. Вправа на розвиток мовної догадки.

— Прочитайте загадку, подумки вставляючи пропущені букви. Відгадавши її, дізнаєтесь, про що ми сьогодні будемо читати.

Заз..рни в осінн..й с..д

Диво-ку..ьки т..м вис..ть.

Червон..ватий, сти..лий п..ід

На пот..ху н..м до..тиг..

— Пофантазуйте, яка пригода може трапитись з червонобоким яблуком.

II. Опрацювання оповідання В. Сухомлинського «Яблуко в осінньому саду».

1. Читання оповідання вчителем.

— Який твір ми називаємо оповіданням?

— Послухайте оповідання і скажіть, чому зраділа мама.

2. Словникова робота.

близнятка

яблуневому

шурхотіло

скрикнула

соромилась

згода

схвильовані

сяйнула

сяяла

— Прочитайте колонки слів хором, окремо, напівголосно сусідові по парті.

— Які слова вам незрозумілі? Прочитайте їх.

Близнючки — сестрички, які народились одночасно і дуже схожі одна на одну.

Схвильовані — сповнені хвилювання.

Сяйнула — несподівано виникла.

Сяяла — випромінювала радість.

Згода — спільна думка, порозуміння.

3. Повторне читання оповідання вголос «ланцюжком».

— Яка пора року описується в оповіданні?

— Що вам найбільше сподобалось в цій історії?

4. Аналіз змісту з елементами вибіркового читання.

— Знайдіть і прочитайте опис осіннього саду. Який настрої викликає у вас цей опис?

— Що побачили сестрички? Прочитайте, яким було яблуко.

— Чому яблуко переходило від однієї сестрички до іншої?

— Яка думка сяйнула їм обом?

— Прочитайте, що мама зробила з яблуком.

5. Робота з прислів'ями.

6. Фізкультхвилинка.

Вересень-місяць добре газдує,

Овоч смачненький дітям дарує.

А місяць жовтень мряку розвіє,

В садах, лісочках лист пожовтіє.

А листопад — той жалю немає,
З дерев останні листочки зриває.

М. Підгірянка

III. Опрацювання вірша Д. Павличка «Осінь».

1. Виразне читання вірша вчителем.
— Які картини постали у вашій уяві, коли ви слухали вірш?

2. Словникова робота.

Глибінь

Явір

Струна

На дошці записані тлумачення слів. Учитель на картках-блискавках показує слова, пояснення яких діти добирають з дошки. Учитель картку зі словом прикріплює на дошці поряд із його тлумаченням.

3. Повторне читання вірша (мовчки).
— Які порівняння вживає автор? Прочитайте їх.
— Якою осінь є для вас — сумною чи веселою? Чому?
4. Творча робота в групах.
— Використовуючи рими, спробуй дописати даний вірш. (с. 11)

Сяє над нами
небо осіннє:
колір у нього
не білий, а ...
Сонце у небі
ясно зоріє,
світить яскраво,
але не

5. Словесне малювання.
6. Змалюй словами портрет осені, продовживши речення. (с. 12)
7. Складання розповіді в парі. (с. 12)
— Розгляньте малюнки дерев і квітів. Складіть коротеньку розповідь, використовуючи малюнки і слова.

IV. Підсумок уроку.

- Які твори читали сьогодні на уроці? Хто автор кожного твору?
- Що об'єднує ці твори?
- Чого навчило вас оповідання В. Сухомлинського «Яблуко в осінньому саду»?